

ZENTAI ELLENŐR.

Helyi és vidéki érdekű társadalmi és közgazdasági hetilap.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Eötvös-utca, Szerezla (Belevági) házában. hova a lapot érdeklő közlemények, hirdetések, az előfizetési pénzek és hirdetés díjak intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 forint, félévre 2 forint, negyedévre 1 forint. — Egyes számok a szerkesztő lakásán és Zettin József ur kereskedésében 10 kr-ért kaphatók.

Megjelenik
minden vasárnap.

Hirdetések:

Hirdetési díj egy négyszög-centiméternyi térért 2 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatás után 30 kr. — Nyilttér petitsoronként 10 kr.

Közgyűlés augusztus hó 30-án.

I.

Mióta Zenta áll, aligha volt olyan közgyűlése, mint az aug. 30-iki. Ezen a napon mindaz igaznak bizonyult, mit az ellenzék hat éven át hirdetett, és beteljesedett, mit jóslgatott. A tanács, illetve a trifolium gazdálkodása a várost rengeteg deficitbe sodorta. Ezen a napon napnál fényesebben kiderült, hogy a város közönségét hamis költségvetésekkel ámitották. És midőn az ellenzék a trifoliumot pörére vetkőztette, legszebb levele önkívületi állapotba esett, megvadulva, mindenkit földőfni akart, és midőn látta, hogy senkit meg nem ijeszthet, és egyedül áll, maga ijedt meg, még pedig annyira, hogy kiszaladt a teremből, általános hahótától kísértetve. A nevetségessé tétel ö. Már pedig Mikosevics magát e napon nevetségessé tette, tehát önmagát ölte meg. Még hétnyüstös mamekujai is cserben hagyták. Az ellenzék e napon diadalainak egyik legdicsebbikét aratta. Mikosevics eleinte higgadságot erőltetett magára, de az ellenzék méltóságos magaviselete, érveléseinek súlya által kiugrasztotta, és bemutatva magát egész vadságában. Az ellenzék e napon mindazt szemé közé vágta, mit hat éven át adagonként mondogatott neki. Az ellenzék érezvén szellemi és erkölcsi fölényét, nem engedte magát méltóságos pozíciójából kisodortatni, és botrányra ragadtatni, hanem mindvégig férfiasan megállta helyét, megtartotta higgadságát. Az ellenzék illeten magatartásával szemben Mikosevics a termet elhagyni kényszerült. Ezen a napon meggyőződhetett, hogy egyedül áll, hogy közgyűléset tárgya. Ez a nyilvánvaló tény teszi annyira nevetségessé az aug. 30-iki közgyűlést. A közgyűlés leírásából a t. közönség meggyőződik, hogy nem nagyítjuk a dolgot, midőn ezt állítjuk.

II.

Wuits, a csak azért is h. polgármester $\frac{2}{3}$ előtt megnyitván a csak azért is közgyűlést, előnői jelentésében előadja, hogy a lakosok egészségi állapota a közóhajt kielégíti, a szarvasmarhák között csak egy káros betegség fordult elő, az élet- és vagyónbiztonság nem lett megzavarva. A pénztári jelentés fölolvasása után elnök fölhívja Dudás aljegyzőt, hogy olvassa föl választ Kozicsnak a Matykó-féle ügyben tett interpellációjára, mely szerint Matykó 1887. június 15 től egész 1888. július végeig csak fele fizetést utalt. Kozics megjegyzi, hogy a kuriai ítélet után fele fizetés sem járt, sajnálja, hogy a bíróság olyan későn értesítette a tanácsot a végleges ítéletről, különben a választ tudomásul veszi.

A tárgysorozat megkezdése előtt fölszólal Kozics, és az elnökhöz a következő interpellációt intézi: Előre bocsátva, hogy a gyűlést nem tartom törvényesnek, a mennyiben nem szükségből folyó, egy kérdést bátorodom a t. elnök urhoz intézni. Hallomás szerint a megye elrendelte, hogy a tanács az alapok állapotáról aug. 30-ig jelentést tegyen. A határidő a mai nappal lejárt. Ha a hír alapos, miért nem tett a tanács a megyei hatóság meghagyására a képviselőtestületnek jelentést? — Wuits: A tanács tett jelentést, mint hogy azonban a törvény szerint a költségvetésbe az alapok is fölveendők, a költségvetés nyomdában van, és valószínűleg még ma kikerül a sajtó

alól, és a képviselő uraknak ki fog osztatni. Ebben a költségvetésben az alapok ki lesznek mutatva, és a legközelebbi közgyűlésen, legkésőbb 15 nap mulva tárgyalhatók lesznek. — Kozics: Nem ezt kérdeztem, hanem azt, hogy jött-e külön meghagyás az alapok kimutatását illetően? — Horovitz Lipót: Három rendelet is érkezett, még július havában jelentést is tettem az alapokról, de az a rendelet nem érkezett hozzám, mely aug. 30-iki határidőt tűz ki. — Kozics: Még egyszer kérdezem elnök urat, vajon érkezett-e olyan rendelet, melynek határideje a mai nappal lejárt? — Wuits: Nincs tudomásom. A legközelebbi gyűlésnek jelentést fogok tenni. — Szárics: Interpellációnak itt helye nincs, mert ez nem országgyűlés. Ha kérdeznél valójára van, forduljon a polgármester urhoz a hivatalába. Annyi a tárgy, hogy nem lehet letárgyalni, ha interpellációkkal töltjük az időt. A mi nincs tárgysorozatban, nem is lehet jegyzőkönyvbe venni. — Kozics: Eppen a tisztí ügyész ur heves fölszólalása után nem veszem tudomásul a választ, mert más utra szeretné a képviselők figyelmét terelni. — Mikosevics: Kozics urnak joga van interpellálni csak azt jegyzem meg, hogy nem a tanácshoz intézett adminisztrációs ügyekre vonatkozólag, mert vannak olyan dolgok, melyek nem tartoznak ide. — Kozics: A tanácsnak a képviselőtestülettel szemben nem lehetnek titkai. — Szárics: Ne gyanúsítson! — Többen: Rendre! — Kozics: Ez az ember nem tartozik a törvény és tisztesség követelményei alá? — Bergel Ferenc: A város kedves gyermeke nyakra före pörli a várost, maga pedig 200 frttal adósa a városnak, a t. ügyész elnézéssel van iránta. — Szárics: Fizetési kötelezettséget vállalok érte. — Wuits: 15 nap mulva lesz közgyűlés és akkor jelentést teszek.

Fölolvasatik a megye leirata az 1888. évi költségvetést illetően. Mire fölszólal Kozics: Nem tartom a meghívó „jóváhagyott“-féle kifejezését helyesnek, mert a megye nagyon is nem hagyta jóvá, sőt felelőssé teszi a tanácsot. Mások a tanács javaslattal szokott előállni, míg most nem tette. Az 1886. XXII. t. c. 109. §-a értelmében az 1889. évi költségvetésbe az alapok is fölveendők, valamint minden ingó és ingatlan vagyon. Az alapokat illető meghagyásnak eleget kell tenni, mert különben circulus vitiosusban forgunk. A tanács lépjen a képviselőtestület elé javaslattal, hogy a t. ügyész szerint Kozics ne gyanúsíthasson. — Wuits: 15 nap mulva tárgyaljuk. — Kozics: Ez külön kérdés. A megyei meghagyás értelmében szeretnék határozni az alapokat illetően a költségvetés tárgyalás előtt. — Szárics: Privát passziója a tárgysorozattól eltérni. — Többen: Miért nem utasítja elnök ur a t. ügyészt rendre? — Horovitz Lipót: En készítettem a költségvetést. Öt nap óta közszemlére ki van téve és még 10 napig künn lesz. Tekintsenek bele ott meg találják az alapokat. — Kozics: Tehát kívánságomnak 15 nap mulva tesznek eleget. A tanácsnak ezt az ígérést jegyzőkönyvbe kívánom vettetni, hogy minden pont föött fogunk tárgyalni, nehogy a törvény öre ebben bennünket megakadályozzon. — Mikosevics: Azért sem fog a t. ügyész ur leköszönni.

A megye meghagyja, hogy Jedlicska 8 nap alatt fizesse le a 207 frt 25 krt és szigorú vizsgálatot rendel el. A tanács a vizsgálatról számvevőt akarja megbízni. — Kozics: A számvevő nem független, a képviselő-testület saját kebeléből küldjön 5 tagú bizottságot. — Szárics: A számvevő nem vádolható érdekeltséggel. — Matkovits: Nem is kell megvizsgálni. Hiszen minden rendben van. — Wuits szavazás alá bocsátván a kérdést, a többség bizottság kiküldése mellett van. Kiküldettek: Kozics, Matkovics József, Mester, Flesch József és Huszák János. — Mikosevics macht gute Mine zum schlechten Spiel.

(Folyt. köv.)

Tisztesség az iskolai értesítőben.

(Folytatás.)

Most lássuk, mit mond olvasás-tanításomra? Azt mondja: „Az olvasás-írás a II—III. osztályban kielégítő“. Hát biz ez is nagyon vékony elismerés, mert azt tudjuk az iskolai érdeksorozatból, hogy éppen csak egy lépés választja el az „elégtelet“-től. Annyi bizonyos, hogy Czehe ur ezen értelemben vette a „kielégítő“-t; elégtelet már a legrosszabb akarata mellett sem mervén adni. És én ezzel — dacára annak — teljesen meg vagyok elégedve, mert nem szabad szem elől téveszteni, hogy itt nem tanulás, hanem tanítás bírálatával állunk szemben, e kettő között pedig igen nagy a különbség.

Meggyőződésem szerint a tanítás eredményére nézve nem is lehet más, mint kielégítő, vagy ki nem elégítő. Ki nem elégítő az olvasás-tanítása még akkor is, ha bár a gyermekek megtanítottak ugyan gépiesen folyékonyan olvasni, de az értelem-fejlesztő értelmezés elhanyagoltatik; mert a rafordított fáradság és idő úgy a tanító, mint a tanítványok részéről legtöbbször kárba vesz. Miért? Alább bővebben fogom kifejteni. Kielégítő azonban akkor, ha az olvasás kezdettől fogva a miniszteri tantervet vezérfonalul véve úgy kezeltek, hogy a gyermekek a gépiesen folyékony és helyes olvasás elsajátítása mellett az olvasottakat könnyen értették, és értelmüket maguk szavaival önállóan, értelmesen, összefüggőleg s kellő előadási modorban elmondani képesek legyenek; így érthetvén el az, mely egyedüli célja az olvasás tanításának, hogy t. i. a gyermekek az olvasás gyakorlásában — mint reájuk nézve kellemes foglalkozásban — mert értik a mit olvasnak — mind nagyobb-nagyobb örömeiket lelvén, később sem fogják azt elhanyagolni, hanem áldozatok árán is törekcsenek a jó olvasmányokhoz hozzá jutni s ezáltal mintegy öntudatlanul fogják magukat tovább képezni, szíveiket, lelkeiket és erkölcsüket művelni, nemesíteni. Így kezeltem én az olvasást, s hogy jól kezeltem s jól tanítottam, valamint ezt, úgy egyéb tantárgyat is, maga Mikosevics ur, leghalálósabb ellenségeim egyike a gyermekekhez intézett következő szavakkal nyilvánította elismerését: „Gyermekek! feleleteitökben kitűnik, hogy a tanító ur jól tanított benneteket“, mit azonban Czehe ur értesítőjében szíves volt visszamondani.

De pillantsunk be kissé többi kartársaim olvasás-tanítási módszerebe, vajjon mit tapasztalunk? Hát azt, hogy náluk az ugynevezett „sillabizáló“, „lecke-hagyó“ és mint még nem nagyon régi, a „bediktáló“ rendszer nagyon divatozik. Legtöbb kartársam ugyanis, — mert nem állítom, hogy nincsenek kivételek — a kezdőknel teljesen mellőzve a miniszteri tantervben is megkövetelt hangoztatási módszert, a gyermekek minden előkészítés nélkül egyenesen rávezeti a betűismertetés- és összefoglalásra. Mi természetesebb tehát, minthogy az ilyen tanítási mód mellett a gyermeknek egyszerre kelljen a betűk és hangok megismerésével s azok összefoglalásának módjával megküzdnie, csak úgy lesz képes az eléje adott szót kiolvasni, ha az abban foglalt — még csak nagyjából ismert — betűket egyenkint megnevezi magának, pl. így: a—l—m—a, alma. Eleinte 4—5 betűn keresztül vezet oket a tanító; később azonban beéri azzal, hogy a következő betűt megnevezi előttük és a hozzátartozó olvasmányt föladja leckéül.

El lehet képzelni, mennyi kínos törődésbe s talán durva ütlegetések elszívásába kerül annak a szegény gyermeknek egy-egy olvasmányt — egyik szót a másik után — így kibetűzve egymásután „könyv nélkül“ betanulni, hogy azt a másnapi leckézés alkalmával — mert a tanító ur úgy követeli — folyékonyan elreccitáthassa, és mennyi törődésbe kerül, míg a fel, illetve az egész abc-és könyvet „kivülről“ betanulja, hogy

a vizsgálaton — tanítójának nagyobb dicsőségére — egy-egy kijelölt olvasmányt fönnakadás nélkül el tud-on hadarni.

Nemely tanító azonban még annyi fáradságot sem vesz magának, hogy a betűket megismertetné a gyermekekkel, hanem egyszerűen beléjük diktálja vagy — egyesített osztályokban — a felsőbb osztályokkal beléjük diktáltatja az olvasmányokat az elsőtől az utolsóig, nagy bámulatára a szülőknek, kik nem tudnak eléggé csudálkozni a fölött, hogy gyermekeik oly folyékonyan olvasnak, a nélkül, hogy a betűket ismernek.

Ne gondolja az igen tisztelt közönség, hogy ezen állításom a levegőből kapkodtam. Nem. Több I—II. osztályu gyermek jött már egyik-másik kartrátsamtól kezem alá, és ezek maídnem kivétel nélkül így voltak tanítva; de voltam kitűnő hírben álló tanítók vizsgálatain, melyeken a gyermekek oly szépen, hiba nélkül elmondták a tanítók által kijelölt olvasmányokat, hogy a vizsgáló bizottságok megélték; csak én a ki jól láttam, hogy míg a gyermekek gépiesen bökdösték ujjaikat odébb odébb, szemük egy pontra volt szegezve, tudtam volna megmondani, hogy a tanító urak homokot szórtak a tisztelt bizottságok szemébe. De bizonyára sokan találkoznak a tisztelt szülők között, kik állításom valódiságáról készek lennének kiállítani az igazolványt.

Eppen ilyen megbocsáthatlan óriási hanyagság követtetik el az olvasmányok kezelésénél, hol — mert a min. tanterv azt rendeli, hogy az olvasás tanítása úgy kezeltesse, hogy a gyermekek az olvasmányok tartalmát megértve el is tudják mondani — tehát azt teszik a tanítók, hogy a gyermekekkel bemagoltatnak a vizsgálatra egy-egy olvasmányt, és azok azt aztán elhadarják szépen, szóról-szóra, mint a vőfélyek a meghívó verseket, a nélkül azonban, hogy értelméből egy árva mondatocskát képesek volnának kivenni. Igaz, hogy ez kényelmes lehet a tanítóra nézve, mert sok társától beszédétől kiméli meg magát; de később keserűen bosszulja meg magát, nem ugyan nála, hanem tanítványainál; mert így tanítva, olykor talán ütlegekkel is sarkalva a tanulásra, nem lelhetvén benne örömet, nem kellemes foglalkozást, sőt ellenkezőleg: penitenciának, folytonos robotolásnak tekintvén azt, alig várja, hogy kiszabadulhasson az iskolából, hogy felredobja örökre az anyyira megutált könyvet. És föltűnő, hogy ezen minősíthetlen eljárás leg többnyire éppen az újabb kor tanítványainál tapasztalható.

Most pedig az a kérdés merül föl, vajjon bír-e tudomással mindezekről Czehe ur? Tökéletesen: hisz éppen ő maga lamentál a tanítók roszasága fölött az 1885/86-iki értesítője 8 lapjának 4-ik bekezdésében, hol ezeket mondja:

„Valljuk be őszintén, hogy a mai korban, midőn a legtöbb ifju csak azért választja a tanítói pályát, hogy a lehető legrövidebb idő alatt csekély költséggel magát függetlenítse, magának a társadalomban tisztességes állást és tiszteletet ex tenciat biztosítson; midőn a fiatal leányok legnagyobb része a koráramlat hatása alatt mintegy sarkalva van arra, hogy a tanítói pályán szerezzék meg azt az anyagi alapot, mely nélkül női rendeltetését, életcélját elérni alig lenne képes; a jó tanító a ritkaságok közé tartozik, s mint ilyen, megbecsülhetlen kincs a társadalomra.”

Ez annyira világosan van elmondva, hogy fölöslegessé tesz minden magyarázatot. — Vagy talán a szabadkai, vagy az újvidéki tanítóokra szól ezen vádja? Nem. Zentán szerezte ő ezt a szomorú tapasztalatot, jobb ösztöne sarkalta arra, hogy mondja ki az igazat; de csak általánosságban beszél, mintha az egész ország tanítóiról szólna, mert sokkal jobban le van nyűgözve, hogyszem személyenként megmerné a képtelenekeket vagy hanyagokat nevezni. De elvégre saját egyéni érdeke is parancsolja úgy engedni folyoi a dolgokat, a mint folynak, mert jól érzi, hogy egy, a tökéletesség és kifogástalanság színvonalán álló tanító-testülettel szemben egy percig sem tarthatná fönn magát és így biztosra vehetjük, hogy nem is valami nagy külső erőszak kívánatik ahhoz, hogy lelkiismeretén erőszakot tegyen, miszerint a tapasztalt hanyagság vagy keptelenség fölött szemet hunyjon, vagy a legmáltatlanabb tanítókat egy tollvonással kitűnő tanerőkké minősítse, födolog lévén az, hogy a kecske is jól lakják, meg a káposzta is megmaradjon, a minek kivételét különben Czehe ur nagyon jól érti. Egyik tanító érdeméből ugyanis eivon valamit és azt tetejével mérve odaadja annak, a kinek nincs. Az enyéből jutott háromnak is, mert elvette egészen, még a gyermekekkel való bánásmódot is, mit még Zsarkó ur is jónak ismert el — eltulajdonította és odaadta pl. annak, a ki még most is virgácsolja a gyermekeket. Így aztán a tanítói-testület is a maga egészében megüti a kellő mértéket, papiroson, Czehe igazgató és Mikosevics isk.-széki elnök urak kitűnő hirneve is csorbitatlanul fönnáll papiroson, meg a felsőbb tanhatóság is megvan

nyugtátva — papiroson, csak a szegény tanúgy szenved, nem papiroson, hanem igazán, ez azonban — fájdalom — legalább Zentán nem számottevő dolog...

De menjünk tovább s lássuk még egy két tételt az értesítőnek.

A tanyai iskolázatási viszonyokat illetőleg 26 l. 2-ik bekezdésében ezeket mondja: „A tanyai iskolák vizsgálatai május 12-én, 14-én, 16-án és 19-én tartattak meg, és pedig a legtöbb iskolában szép számú növendékekkel, mely körülmény azt látszik igazolni, hogy az iskolaszékek a tanyai iskolázatási viszonyok érdekében tett legújabb intézkedései igen helyesek.”

Hogy mik voltak azok az igen helyes intézkedések, azt Czehe ur jónak látta elhallgatni, hanem hát majd elmondom én.

Az egyik nagyon is lényegtelen dolog, az t. i., hogy a gyónás az igazgatónak a f. évi ápr. 5-iki isk.-széki ülésben tett indítványára a tanyai tanév végeig, tehát május elejéig elhalasztott, a min azonban a szülők nagyon könnyen túlértékelik magukat, jól tudván, hogy az egyház híveit semmiféle körülmények közt nem hagyja husvéti gyónás nélkül. Különbben ez csakis a nagyobb gyermekeknél birna valami súlylyal. Sokkal fontosabb és a tanúgy érdekét a legkomolyabban érintő cselekménye volt az iskolaszékek, illetve annak elnökének és az igazgatónak egy másik, melylyel Czehe ur nem tartotta tanácsosnak értesítőjében földicsekedni. Ez pedig nem más volt, mint a mult 1887-ik évi május havában — már a meg-ejtett vizsgálatok után, s a vizsgálatok alkalmával a nyári szünetnek Mikosevics ur által történt kihirdetése után — végbevitt rögtöni végrehajtás általi megbírságolás a három tanyai kerületbeli szülőknek. Az esemény története a következő:

(Vége köv.)

Pécsi kiállítás.

(Folyt.)

(II.) Most barangoljuk be a kiállítás helyiségeibe és vegyük szemügyre a kiállított tárgyakat. A főkiállítás, mely a kert-utcában, a Deák-és gyár-utczára nyíló falakkal bezárt torna-és hajdanában püspök-kertnek nevezett helyiségben van elhelyezve, „első” kiállítás elnevezést kapott. A bejárat az egész területen, közepén, a kert-utczán nyílt meg. Díszes kapu van itt föllátva, melynek csúcsát Pannónia szobra ékesíti, két kis géniuszlót környezve. Szemben a főbejáratnál van az igazgatósági iroda melynek hátulsi bejáratánál lépve be, pécsi különleges iparágakkal találkozunk, a mennyeiben ezen mintabázat legkisebb részletig pécsi iparosok létesítették Hoffmann Lajos butorgyáros tervei szerint. Van ott egy konyha teljes felszereléssel, háló-, fürdő-és garçonszoba; ez utóbbiban az ember önkénytelenül oda képzei a kártyakompaniát, kiknek pénzes tálcájuk, gyertya-és hamutartójuk, szivar-és szivervető-készletük a legnagyobb pontossággal elő van készítve, sőt még az ottomán sem hiányzik a pihenni vágyó számára. Ez a külön külön pavillon becsületére válik tervezőjének. A most leirt épület fölött balra van a nyári színházból átalakított gazdasági épület.

A színház karzatán Gyarmathy Zsigáné által összegyűjtött kalotaszegi varrottas van bemutatva mai fejlődéséig, igen gazdag és sokoldalú választékban. A páholycok eltávolítottak, hova a méhészeti és kertészeti csoportok helyeztettek el. A földszinten élénk változatosságban és tarka színpompában a földbirtokosok gazdasági kiállításai, a mezőgazdaság, szőlőszet, állati termények és erdészeti vannak berendezve, míg magára a tágas színpadra a borászati és elemi szerek kiállítása helyezett el. A borok versenyén 132 termelő versenyez. A szinkörtől balra van a nőegyleti helyiség.

Itt minden zug föl van használva kiállítási célokra. A nagy terem emelvényén az Ungárféle orgona van föllátva, míg a többi termekben a fonó-, szövő-és ruházati ipar vannak elhelyezve; a különböző csoportba tartozó tárgyak lehetőleg különböző termekben helyeztettek el. A ruházati-ipar versenyén 57 kiállító vesz részt.

Külön helyiségben van elhelyezve a vegyészeti ipar, mely célra az aréna mögött egy magtár vétetett igénybe. A különböző vegyi uton készült gyártmányok és házi szerek egész tömegével találkozunk itt, láthatunk ürmös speciéseket, gyógyszerészeti készítményeket, szappanokat, keserűvizeket, stb.

A tornacsarnok nagysága és elegáns berendezése által tűnik kiváltképen szemünkbe. E terem a finomabb iparnak, a műipar és a szellem termékeinek adott helyet. Itt van elhelyezve a butoripar, diszítő-és sokszorosító-, papíripar, zene-szerzemények, itt áll Angster gyárából egy pompás orgona, dekoráció, lakberendezés és apró árúk ipara.

A kiállítási tárgyak jó része az iparcsarnokban van elhelyezve, melynek főbejá-

ratánál a világhírű Zsolnay-gyár pyramisa van elhelyezve, keleti szingazdagságával és a legraffi nirtabb izlással gyartott edényeivel. Az agyag-és üvegipar, (eszéki üveggyár) vas-, fém-, bőr-, építési-, gépipar sok ágazatában itt van elhelyezve; figyelemre méltók a mágócsi agyagiparis kola készítményei és általában Baranyamegyében szép fejlődésnek indult agyagipar és termékei: az agyagkályhák.

A bányászat, faipar, gépipar és közlekedési eszközök és az építési ipar egy részéhez tartozó kiállítási tárgyak felig földött helyiségekben helyezték el. A bányászatnak itt hazájában jelentékeny rész jutott, söt egyes kiállítók rendszeres aknát is mutatnak meg kicsinyített alakban, láthatóvá tevén, hogy miként emelik ki a földből a koszenet.

(Vége köv.)

Különfélék.

— A „Zentai Ellenőr” szerkesztő-és kiadóhivatala Eötvös-utca Szerezia- (Belevági) fele házban balról a folyosón első ajtó létezik. Közlemények a legközelebbi számba legkésőbb péntek d. u. 3 óráig fogadtatnak el, melyek t. Fleisch József ur vaskereskedésében is átadhatók.

— A t. iparosok figyelmébe A kiknek az ipartestület hatáskörébe vágó valami elintézendőjük akad, sziveskedjenek hetköznapokon reggeli 9 órakor, vasár-és ünnepnapokon pedig regg. 8 órakor az ipartestület irodájában jelentkezni.

— Az aug. 25-iki Kossuth-estély a lehető legjobban sikerült. Kozics István, a függetlenségi kör elnöke csak három aláírási ívet bo-csátolt ki és semmi más mozgalmat nem indított mégis annyian jelentek meg, nok oly számban, a mint eddig soha, hogy a függetlenségi kör helyisége szüknek bizonyult. Az ünnepélyt Hegedüs János gymn. VI. osztályt végzett tanuló nyitotta meg, elszavalván Petőfinek „A ledölt szobor” c. költeményét, általános tetszést aratva. Mire asztalhoz ültek. Az első fölköszöntőt a függetlenségi kör elnöke mondotta Kossuthra, a másodikat szintén Kossuthra Klein Sándor, a harmadikat dr. Spitzer Mór Kozicsra és e lapok szerkesztőjére, mint Kossuth eszméinek és elveinek terjesztőire. A negyediket közlepetésként Kolovits Jakab Kossuthra, az utolsót Kozics ugyancsak az est hősiére. E lapok szerkesztőjének fölolvasása a talmi függetlenségi kör elmaradt, miután a színelőadás miatt elkésve jelenhetett meg az ünnepélyre. Zenével a tűzoltó-zenekar szolgált. Az asztal fölött az ünneplő közönség többször rázendítette Kossuth nótáját. Éjfél után táncra kerekedtek és a legszebb rendben egész reggelig mulattak. Így mulatni csakis a függetlenségi tudnak. Aug. 25-ike is bebizonyította, hogy Zenta város közönsége az ellenzékkel rokonszenvez. — Papák konyhájával és pincéjével az ünneplők tökéletesen megvoltak elegendve.

— XIX. kimutatás. A felsőhegyi templomra adakozott Kecskeméti György 5 frtot és Jablonszky József adai nyugalmazott jegyző egy darab 6 frt értékű császári aranyat. Főösszeg 1549 frt 79 kr, 1 db császári arany és 3 db huszas.

— Ma egyhete tartotta Schnur György táncitanító táncpróbáját, mely igen jól sikerült. Nagy számban jelentek meg a jövő tünderei, csinosan, söt fényűzőleg voltak kicicomázva. A négyeseket 42 pároska táncolta, éppen úgy, mint a nagyok; a nőválaszban éppen úgy tüzdösték föl a cotillon-jelvényeket, csokrokat, mint a nagyok; éppen úgy hajlongtak, kokettiroztak, páváskodtak, mint a nagyok; éppen úgy méregettek egymást, ki a bálkirálynő, mint a nagyok; persze, mindenki magát tartotta bálkirálynőnek, mint a nagyok; söt a kisebbek úgy féltékenykedtek és nehezteltek a nagyobbakra, mert a gavallérokat előlük elhalaszták, mint a nagyok. És éppen úgy fájlalták, hogy petrezselymet árulni kény-szerültek, mint a nagyok. És ez volt a táncpróbának egyedüli hibája. Méltán nehezteltek a kicsinyek, hogy háttérbe szorítottak. A táncpróbán a kurzusbeliek vizsgáznak, tehát ezek az elsőség, nem pedig a nagy lányoké, hogy megmutathassák, miszerint nem hiába jártak tánciskolába. Mert hát a nő, ha még oly csöpp is, hű és kecsesnek akar látszani. Hogy Schnur ur a gavallérokat a nagy lányok által megengedte elhalászni a kicsinyek elől, éppen olyan hibát követett el, mint a minőt elkövetne az a tanító, ki a vizsgálaton tanítványai helyett e sorok íróját examinálná. Szóval, a kicsinyek nem lehetnek megelégedve a táncpróbával, mert ők nem vizsgáztak, azaz nem táncoltak, elhalaszták előlük a táncosokat a nagy leányok, a kik ebben a sasonban nem is jártak iskolába, csak eljöttek az ő mulatságukat elrontani. Tanácsoljuk Schnur urnak, hogy ezt a jövőben meg ne engedje, nehogy a hölgyikék megnehezteljenek, már pedig a nőnek, bármí ici-pici is, édes a boszu.

— A zentai ipartestület a Szegeden szept. 8—9-én tartandó országos iparos-értekezletre Sétáló Sándort és Zimányi Károlyt küldte ki.

— Csináljanak tiszta munkát: távolítsák el a plebánia előtti setányról a kávébódékat is.

— Hatvani színtársulata Adára megy. hat elődást tartandó, onnan pedig Orosházára költözik. Ajánljuk a t. adaiaknak meleg pártfogásába.

— Olesó pénz kapható a róm. kath. plebánián, 6 1/2%-ra száz forintig kezesség mellett, ötszáz forintig pedig betáblázásra.

— A dohányzók figyelmébe. Stieber Péter óra- és ékszerkereskedő a legjobb minőségű tajtékpipák- és szopókákból gazdag választékú raktárt rendezett be. Üzlethelyisége hid-utcában, a Hauber féle házban létezik.

— Az a dai m. kir. földművesiskolában a zsárvizsgálatok szeptember 1-én befejeztettek s az iskolából 1-st végzett növendék lép ki, kik közül néhányan szolgálatba lépni hajlandók. Alulírott a birtokos, berlő és gazdatiszt urak figyelmét ezen kellő gyakorlattal bíró ifjakra tisztelettel fölhívja s őket, mint a gazdaság minden ágában használható egyéneket, melegen ajánlja Szobonya Bertalan s. k., igazgató.

— A nagy keleti utazás programját a m. kir. államvasutak városi menetjegyi-rodája a következőleg állapította meg: Az utazás Belgrád, Nis, Szófia, Adrinápolyon át történik Konstantinápolyba. Az indulás Bpestől oktetlenül szept. 25-én 8 órakor este történik. Részvételi árak a programszerű ellátással együtt: Bpestől Konstantinápolyig és vissza I. oszt. 190 frt, II. oszt. 150 frt. Bpestől az egész keleti körútra I. oszt. 480 frt, II. oszt. 380 frt. A vidéki résztvevők számára a különvonathoz való csatlakozásban rendkívül mérsékelt nettó árú jegyek adatnak ki. Előjegyzéseket a szabadkai vagy bpesti városi menetjegyiroda bezárólag szept. 10-ig fogad el.

— Használjuk föl a test egészségének helyreállítására és növelésére a Tiszában való fürdést. Goldstein József olyan jól berendezett fürdőt állított föl, a milyen eddig még nem volt Zentán. Külön nő és külön férfi-osztály, ezeken fölül van még három kabin. A nők az alsó, a férfiak pedig a felső osztályban fürödnek. Van magas ugró is (trambulier). Fürdési díjak egész időnyre ruhával együtt 7 frt 50 kr, ruha nélkül 5 frt, egy óra ruhával 3 frt 50 kr, a nélkül 2 frt 50 kr. Kabinfürdő az egész időnyre 7 frt, egy óra 3 frt. Egyszeri fürdés 15 kr, a közös fürdőben felnőtteknek 10 kr, gyermekeknek 5 kr. Gyermek fürdhetnek d. e. 10 óráig, d. u. 4 óráig. Ruhadíjak: női ruha 10 kr, lepedő 6 kr, uszó nadrág 4 kr, törülköző 2, fürdő kalap 2 kr. A kik saját ruháikkal fürödnek és azokat gondviselés végett a fürdőben akarják hagyni, kötelesek a fürdőtulajdonosnak havonként 30 krt fizetni. Uszni is lehet tanulni. Tanítási díj az egész időnyre 7 frt, egy óra 4 frt. A fölszabaduló ezenfölül köteles az uszómesternek 1 frtot is fizetni. Ladikázni is lehet. Csónak vagy szandolin egy személynek fél órára 10 kr. A díjak a pénztárnál fizetendők.

— Tudnivalók az Aradon 1888. évi szeptemb. 8-án és 9-én tartandó II. orsz. torna-ünnepély alkalmából a vasuti árkedvezményre vonatkozólag. I. A fővárosi tornászok számára. Budapestről f. évi szeptember hó 7-én este 11 órakor különvonat indul a m. kir. államvasutak központi pályaudvarából (menetárkedvezmény 50%). A különvonatra szóló jegyek a városi menetjegyi-irodában (Hungária szálloda) előre váltandók s a visszautazásra is érvényesek. A visszautazás 14 napon belül, bármely személy vonattal történhetik. Családtagok, ismerősök jöhetnek. II. A vidéki tornászok számára. 1. Azon tornász, ki a dunántúli vasutakat, a m. államvasut bruck—bpesti, rutkai és kassai vonalait és az ezekhez csatlakozó további más vasutak vonatait használják, az I. pontban említett különvonathoz tartoznak csatlakozni, ha az 50% árkedvezményt elnyerni óhajtják. Ezek közül az a vidéki tornász, ki utját közvetlenül a m. államvasutak valamelyik állomásán kezdi (p. o. Kassán, M.-Ovárott), már a kiinduló állomáson 50% árkedvezménnyel váltja meg a közvetlenül Aradra (s vissza) szóló menetjegyét. Az a tornász azonban, a ki utját nem a m. kir. államvasut, hanem más vasut állomásán kezdi, indulási állomásán csak a legközelebbi m. kir. államvasuti állomásig vált jegyet (legalább 33% kedvezmény), s elérve a m. kir. államvasutak legközelebbi állomását, a Budapestre induló különvonat használatára való hivatkozással ott váltja meg közvetlenül Aradra (s ezen állomásra vissza) szóló menetjegyét. A nem magyar-állami vasutak által nyújtandó kedvezmény nagysága hirlapilag lesz közzétéve; de e vasutak pénztárainál igazgatóságai által jó eleve jelezve lesz. Iga-

zolvány a m. kir. államvasutak állomásain a jegyváltáshoz nem szükséges; elég a különvonathoz Budapestre való csatlakozásra hivatkozni; a többi vasutak azonban csakis az „Aradi t. egyesület“ által kiállított igazolvány fölmutatása mellett adják ki a kedvezményjegyeket az oda és visszautazásra. 2. A debreceni, nyiregyházi, szatmár-németi és máramaroszi tornászok Szajolnál csatlakozhatnak az I. pontban említett különvonathoz: induló állomásukon az „Aradi tornaegyesület“ által kiállított igazolvány alapján (legalább 33% kedvezménnyel) jegyet csakis Szajolig váltanak; Szajoltól pedig az oda és visszautazásnál (14 napi érvény) az 50% árkedvezményt élvezik. Ha a debreceniek legalább 25-en jelentkeznek az ottani városi menetjegyi-irodánál, akkor Aradig és vissza 50% kedvezményben részesülnek. Családtagok, ismerősök csatlakozhatnak. 3. A nagyvárosi tornász az I. alatt említett különvonathoz Csabán csatlakozhatik. Nagyváradon — az igazolványa alapján — csupán Csabáig váltja jegyet (legalább 33% kedvezménnyel). Csabától a különvonaton 50% az árkedvezmény a 14 napon belül történő visszautazásnál is. III. Baja, Zombor, Zimony, Ujvidék, Szabadka és Szeged tornászai a szegedi városi menetjegyi-iroda közvetítése mellett 50% árkedvezményben részesülnek az oda- és visszautazásnál, mielőtt összesen huszonötön együtt utaznak. S tornászoknak, illetve egyleteiknek a szegedi városi menetjegyi-irodával (levélcíme ugyanaz) azonnal s közvetlen összeköttetésbe kell lépniök; és az iroda állapítja meg, melyik vonattal történik helyenként az indulás. IV. Az erdélyi tornászok induló állomásuktól az 50% árkedvezményt az oda és visszautazásnál (14 napon belül) élvezik, mielőtt Tövisen át legalább 25-en utaznak együtt. Az erdélyi tornászok a kolozsvári városi menetjegyi-irodával azonnal s közvetlen összeköttetésbe lépnek, ez a kolozsvári menetjegyi iroda (levélcíme ugyanaz) állapítja meg azt is, melyik vonaton történik helyenként az elutazás a kiinduló állomástól Tövisig s onnan tovább Aradig. V. Mindegyikünk számára. 1. Bármelyik tornász 33% árkedvezményben részesül az aradi tornaegyesület igazolványának fölmutatása mellett — a m. kir. államvasutak összes vonalain Aradig és vissza akkor is, ha a fentebbi kedvezmények egyikét sem vette vagy vehette volna igénybe. 2. A többi hazai vasutak által nyújtandó kedvezmény hirlapilag lesz az érdeklődők tudomására hozva, az illető vasutak pénztárai igazgatóságai által jó eleve értesítve lesznek. Az ünnepélyi bizottság. — A „Zentai atletikai klub“ azon tagjai, kik az aradi ünnepélyen résztvenni kívánnak, igazolvány kieszközölése végett Ormos Kálmán urnál jelentkezhetnek.

S z i n h á z.

Aug. 25-én Hatvani Kossuth dícsőítésére díszelőadást rendezett. A színpadon megjelent az egész személyzet; Bihari meglepő hiven jelképezte Kossuthot: elénekelték Kölcsey himnuszát. Ezután előadták „Gringoire“-t, IX. Lajost; Berényi, Gringoiret; Bihari, Tourniert; Hervei, Olivert; László, Luizát; Réthy Fanni, Andorinét Szilágyiné adta. Utána Bihari sikerült jelmezben Kossuth búcsuját elszavalta; végül „A falu roszsá“-nak II. fölvonását játszották. Gőndör volt Hatvani, Finom Ruzsi: Hatvaniné, Boriska: Réthy Fanni, Gonosz: Borbély, Cserebogár: Markovics. Valamennyien jól játszottak. Hatvani ur fogadja meleg köszönetünket szíves figyelméért.

*

Ma egy hete játszották a „Bettyár kerdőjé“-t; Özv. Onodiné: Bogárdiné, fia: László, az agglegény: Borbély, Andó: Hervei, Boris: Lorándiné, Bandi: Bihari, Örszi: Réthy Fanni, biztos: Berényi, Zsófi: Hatvaniné, Ragyas: Hatvani. Nagyon jól adta a határozott özvegyet Lorándiné, igen csinos volt, és kitűnően játszott Réthy Fanni. Hatvaniné pedig annyira sikerülten adta szerepét, hogy nem csudálkozott senki, miszerint magába bolondította Bandit. Bihari ezzel az estéjével lehet leginkább megelégedve, a menyinyben az történt vele, a mi a 12 előadás alatt senkivel: háromszor egymásután lámpák elé hívták és szünni nem akarólag megtapsolták. Hatvaniné, Berényi és Bihari II. fölvonásbeli táncát megújráztatták. Mindannyiszor jól játszottak, de ezt az estét tartjuk a legsikerültebbnek.

*

Aug. 28-án adták a „Sötét pont“-ot. Kézdi Györgynét Lorándiné kifogástalan méltósággal játszotta, Biharit, mint Bélát megjelenésekor a közönség tapssal fogadta, Albi bankár volt Berényi, neje: Kiss Ilon, Lidia: Szilágyiné, ki a menyire tetszett Magdolnában, olyan gyöngye volt ebben a szerepében; arcjátéka és taglejtése nem előkelő, Makári: Hatvani, Réthy Fanni mint Magda igen kedves, szeretetreméltó menyecske

volt, László Lángot igen jól játszotta, nem különben Borbély Fámát, Lorándi pedig Prókait; Bogárdiné sikerülten adta Hraboczinét. Egyáltalában jól játszottak, csak két kifogásunk van: a sugó erősen működött, és nyakra före vétettek az ikés igék ellen.

*

Pénteken Lorándi jutalmára adták az „Utazás Chinába“-t. Valószínűleg ez az utolsó előadás, melyről ezuttal abból az okból nem referálhatunk, mert lapunkat Szegeden nyomatjuk.

*

Hatvani társulata jobb emléket hagy maga után, mint visz magával. A közönség minden tekintetben meg volt velök elégedve, de nem lehetnek ök a közönséggel. — A gyöngé pártolás okát sokan abban vélik föltalálhatni, mintha bizonyos emberek az előkelőt játszva, nem jártak színházba, mert hát az előkelők nyáron nem szoktak színházba járogatni. Az ilyen gondolkodás beteges hivaikodás bizonyítéka és meg nem egyeztethető a jó hazafissággal. Hatvani kiérdemelte a közönség rokonszónvét, és mi abban a meggyőződésben mondunk neki Isten hozzátot, hogy lesz még neki Zentán jó évadja.

I r o d a l o m.

A „Világtükre“ 8. füzeté megjelent igen érdekes tartalommal. Első cikke „Szerbia“, mely Szerbiát a múltban és jelenben ismerteti. A ki elolvassa, tisztában lesz Szerbia történetével, alkotmányával, kulturájával, tan- és hadügyével, gazdasági és kereskedelmi viszonyaival. A füzet hozza Milán, Natália, a trónörökös, Karagyorgyevics Péter és neje, Garasanin, Risztics arképeit, az új királyi palota, a régi konak, Belgrád vára, a topesideri nyaraló, Nis, Koponya torony. Pirol, Szendrő, Szakács Róma vára. Traján-ut, Vaskapu, Galambóc vára rajzait. — Csillagos ég alatt. — A csók. (Szeretnök, ha ezt a czikket mindenki elolvassa) Ben Hur (regény). A Psyche-szobor (rege). A merges gombákról. A könyvnyomtatás mestersege. A forradalom áldozata (képpel). Hogyha tudnám (költemény). A gyilkosok. Az állatvilág gyémántjai. És ismeretterjesztő apróságok. A folyóiratot melegen ajánljuk olvasóinknak. Előfizetési ára negyedévre 1 frt, egyes füzeté 35 kr.

Jónás János: „A kereskedelmi levelezés kézikönyve. II.“ Jónás János pozsonyi kereskedelmi akadémiai igazgató szerkesztése alatt indult meg a múlt években a „Kereskedelmi szakkönyvtár“, mely eddigelő is igen hasznos és lényegpótló munkákkal gyarapította a fejlődés első stádiumában levő kereskedelmi szakirodalmunkat. A val alatról a legilletékesebb fórum, a nagyméltóságú váll- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur is véleményt mondott, midőn a közoktatási tanács javaslatára a könyvtár első két kötetét: „Jónás, Kereskedelem- és forgalomime“ és „Jónás-Havas Irodai munkálatok“ című munkákat engedélyezte. A megjelent munkához sorakozik az előtünk tekvő mű, mely a levelezés II. részét képezvén, a váltók és folyószámlák ügyében előfordulható leveleket tárgyalja. A tárgyalás lényegesen eltér az eddig megszokott modortól. Nem összefüggés nélküli levélhalmaz, hanem a levelezést, mint az összes kereskedelmi tudományok központját, mint szerves egészet tárgyalja, olyan módszerrel, melynek célja a levelek írása mellett a kereskedelmi érzék fejlesztése, a kereskedelmi élet megértetése. A levelek irálva határozottan megáfolyja ama régi már-már meggyökerezett fölfogást, hogy a magyar nyelv kereskedelmi irálásra nem alkalmas. Alkalmas biz az, csak tudni kell vele bánni. Nem darabos, nem kétértelmű, de nem is hosszias, hanem gördülékeny, világos határozott és rövid. Minden levél bizonyítja, hogy a könyv megírója nemcsak a nyelvet kezeli jól, hanem alapos szakismerettel rendelkezik. A gyakorlati élet köréből meríti a tételt, melyet a kereskedelmi fölfogásnak megfelelően dolgoz ki, és melyet rövid magyarázatban értelmez. A világos irály és a szakzerű meggyezések magánhasználatra is alkalmassá teszik a könyvet; a levelek kifogástalan magyarságánál fogva pedig jogos igényt tarthat arra, hogy az irodákban mint tanácsadó foglaljon helyet. A külső alak szempontjából kiállja a mű a versenyt bármely külföldi termékkel. Az egyes darabok úgy állítvá ki, mint azokat a gyakorlati életben kiállítani kell. A 98 negyedréti oldalra terjedő munka ára 2 frt. Kiadja Stampfel Károly.

„Magyar Közigazgatási jog“ című műve előfizetőit arról értesíti dr. Kovács Pál kecskeméti jogtanár, miszerint a mű kiadói tulajdonjogát az eddigi kiadótól, Scheiber József kecskeméti könyvkereskedőtől magához váltotta s így a műre vonatkozó minden kérdészködések ezentúl egyenesen hozzá (szerzőhöz) intézendők. Fölvívja továbbá azon előfizetőit, a kik a műnek önkormányzati hatóságokra vonatkozó s az új közigazgatási törvények alapján átdolgozott részét, — összesen hat nyomott ívet — valamint a mű II. kötetének első füzetét tévedésből mindez ideig nem kapták volna meg, forduljanak ez iránt hozzá s ó a díjmentes megküldést azonnal eszközölni

fogja. Végül igéri szerző, hogy művét — melynek befejezését eddig akaratán kívül fekvő rendkívüli körülmények hátráltatták — a viszonyokhoz mert lehető legrövidebb idő alatt be fogja fejezni.

„Kereskedelmi és politikai számtan. I. rész. Irta Havas Miksa, a pozsonyi kereskedelmi akadémián tanára. A Stampfel Károly jó nevű pozsonyi cég kiadásában megjelenő „Kereskedelmi szakkönyvtár” IV. kötetét képezi az előtűnk fekvő munka, mely a kereskedelmi akadémiák alsó osztályának tananyagát tárgyalja. A könyv nyelve egyszerű, világos, könnyen érthető. A rövid magyarázatot kellő számú, jól megválasztott példa világítja meg. A munka szerves összefüggésben áll a szakkönyvtár már megjelent kötetivel. Épen ezért szerző a váltó, értékpapír, valuta, stb. fogalmakat könyvében nem definiálja, hanem utal a kereskedelem ism. megfelelő szakaszaira. Az ezáltal megtakarított helyet ügyesen fölhasználja számtani szempontból fontos és gyakorlati becses bíró elvek tárgyalására. Minden szakasz után nagy számú feladat található. A feladatok nem találós mesék, hanem vagy közvetlenül az üzleti élet köréből merítvők, vagy valódi szakértelemmel szerkesztettek. S így mindannyi már tárgyánál fogva is értékes. A könyvnek fő jellemvonása, hogy valamennyi feladat eredménye is közölve van. Az 1045 példa megoldása tanuskodik a munka komoly voltáról, alkalmassá teszi a könyvet magántanulásra, a tanuló pedig a feladatok gondos és pontos kidolgozására serkenti. Tehát tankönyv és példatár egyszerre. A könyv nyelve és az egészen végig húzódó gondolatmenet bizonyítja, hogy eredeti munkával és nem idegen talajból átültetett talajunk szerző kiváló gondot fordít a hazai viszonyok tárgyalására, mi az eddigélel megjelent egy-két magyar nyelvű ir. munkákban a legmostohább elbánásban részesült. A budapesti áru- és értéktörzsde usanceinak tárgyalása és az áruüzlet nagyobb mérvű bevonása a számtan körébe a hazai kereskedelmi élet megismeréséhez jelentékeny tényező. — A könyv a legelső elemek ismertetésével kezdődik. Itt rakja le a szerző ama biztos és szilárd alapot, melyen az egész számtant fölépíti. A százalékszámítás után tárgyalatnak az áruüzlet körébe tartozó számítások. Ezután jön a kamatszámítás kimerítő tárgyalása, ugy. utólagos, mint előleges kamattal. Élesen fölűnteti a két kamattal közötti lényeges különbséget. A következő fejezet az értékpapiroknak van szentelve. Az óriási nagyságu anyagot szerző gondos és szakértelemmel rendezve tárgyalja. Mindennél praktikus megjegyzéseket találunk. A könyv befejező része a váltók leszámítása. Az anyag megválasztását s a tárgyalás egész módját a föl fogás eredetisége jellemzi, mely ha nem egy lényeges pontban eltér is a megszokott chablontól, a tanítás igényeinek és céljainak alapos ismeretére vall. Ilyen irányban folytatván, a könyv kétségkívül igen jó szolgálatot fog tenni kereskedelmi szakoktatásunk ügyének. A megjelent I. rész ára 1 frt 60 kr.

Fölhívás előfizetésre. Papok, hitoktatók, tanárok, tanítók általában a neveléssel foglalkozók figyelmébe. Gyermek és ifjak istentiszteletére és vallásitanítására „Isten ország” címmel homiliákat és prédikációkat tartalmazó két kötetes munkát szándékozom kiadni, még pedig: az 1. kötetet Vaughan Jakab brightoni híres angol hitzóknak 1878-tól 1881-ig elmondott s Londonban 1884-ben megjelent V. ik beszédgyűjteménye (homiliák), a 2. kötetet egyfelől Molenkamp C. J. kitűnő holland katechetának Oosterzee volt theol. tanár által Utrechtben 1870-ben kiadott, másfelől Stanley Arthur westminsteri angol dékán s gyermekeknek oly jeles prédikátor hátrahagyott kézírataiból Londonban 1887-ben megjelent műveik (predikációk) után. Mindkét kötet az itt jelzett angol és holland eredeti művekből a hazai viszonyokhoz alkalmazott átdolgozásban, a gyermek-hangot eltaláló és az ifjak szívét megnyerő, magyaros jó nyelvezettel jelenik meg! Erre a kijelentésre tíz-négy évi tanári gyakorlatom és irodalmi működésem mellett fölbátorít az az általános elismerés, mely 1884-ben a szintén általam kiadott „Zwingli Ulrik Elete”, stb. című munkámat a sajtóban és a közforgalomban kísérte s mely annak erkölcsi sikerét az anyagi vállalat terén is biztosította. És valamint akkor ama művemnek — egyéb szempontokon kívül — érdeket kölcsönzött az actualis mozzanat: ugy. ez a körülmény a jelen esetben is döntő súlyu amaz oknál fogva, mivel a csaknem két évtized óta folyó sajtó-küzdelem eredményeképpen a gyermekeknek és ifjaknak tartandó külön istentisztelet eszméje s illetőleg a vallásitanításnak módszerezése alapra helyezése manapság nálunk is hovatovább kezd az öt megillető tét el foglalni. Nem azért, mert a külföldön, tolez Hollandiában és Angliában már a 30-as évtized óta sikerrel gyakorolják az Isten országa valóításának eme módját, hanem inkább azért, mert végre valahára nálunk is belátták vagy legalább mind jobban kezdik belátni, hogy nekünk magyaroknak is, a Krisztus példája szerint leereszkedve, a gyermekeket magunkhoz fölemelni s az ő gondjukat fölvenni kell, akképen, hogy egykoron elmondhasuk Pállal, a nagy apostollal: „Mikor gyermek voltam, ugy szóltam mint gyermek, ugy gondolkodtam mint gyermek, ugy értettem mint gyermek, minekutána pedig férfúvá lettem, elhagytam

a gyermekhez illendő dolgokat” (I. Kor. 13., 11.) S minthogy a reformáció óta a külföldi protestáns irodalom általában véve nekünk még mindig kutforrás: a gyermekek és ifjak vallásosságát, erkölcsiségét, egyszerűen a hitoktatást elomozdító és számukra tartandó istentiszteletek alakja és tartalmi részét is onnan kell első sorban hozzanunk beplántálni. És ez annál a viszonynál fogva, melyben a velünk hitsorsos országokkal állunk, nem a szokásos utánzás, nem a külföldnek nálunk uralgo majmolása, már csak azért sem, mert ime, a germanizáló hatással lehető német irányt kikerülve: a jellemzilárd hollandnak és hitbuzgó angolnak a Biblia alapján álló vallásos irodalmához fordulunk. Ebből folyólag, forrásbéli műveim maguk ajánlják magukat az által, hogy Angliában és Hollandiában jelenvén meg, ebben a nembn elsőrendű helyeket vívtak ki. S ha mégis külön ajánlat szükséges: bátor vagyok utalni a Vaughan-féle gyűjteménynél Dr. Felméri Lajos kolozsvári egyet. tanár által a Prot. Egyh. és Isk. Lap 1885. évi 7. számának vezércikkében foglalt, oly igen meglepő hangu bemutatásra, melyből egyebek közt akárki megtudhatja, hogy azon beszédeket „a templomban készített gyorsírói jegyzetek alapján adták ki”; hogy „telidestele vannak a gyermekek föl fogása hoz mert illusztráló elbeszélésekkel, érdekes történelmi adatokkal, s a mi a beszédek szellemét, az azokban foglalt termékeny gondolatokat, szel lemes ötleteket és szerencsés hasonlatokat illeti, e részben azok egy gazdag kincsébánya, minden gondolkodó lelképásztor vagy tanár kezében.” — A mely vallásos lelkületű holland Molenkamp „gyermek-templomi prédikációit” pedig eléggé alánlhatja az a körülmény, hogy midőn ő több mint 30 évi katechetai működés után meghalt, a már szintén néhai Oosterzee utrechti hírneves theol. tanár érdemesnek tartotta az elhunyt kézírataiból az illeto művet 1870-ben saját költségén kiadni. — Végül csaknem ugyanez áll a londoni Westminster egyik esperesének, Stanley Arthurnak legtöbbnyire aprószentek napján az „apró szentekhez” intézett beszédeiről, melyeket a szerzőtől nyomtatásra nem szánt, hátramaradt kézírataiból adtak ki az elmúlt 1887-ik évben. Ezen beszédek föl jellemvonása a póriasság nélküli nemes egyszerűség, bibliai erős alapon, ugy, hogy nemcsak a gyermekek és ifjak, hanem bármely koru érett emberek s kivált a szoros értelemben vett „nép” előtt is elmondhatók. Ezenkívül főleg a homiliák becses anyagul szolgálhatnak számos beszéd kidolgozására. Végül mind a homiliák, mind a prédikációk folytonos vonatkozással vannak az iskolai és a nevelői viszonyokra, s a didaktikai mozzanatok szerencsésen egyesülnek a paedagogiai szempontokkal, akképen, hogy nemcsak a lelkész s a hitoktató, hanem általában véve minden tanár, tanító és nevelő sikerrel használhatja. Az átdolgozásban és a közreadásban nem vezetett anyagi nyereszkesedés. Ez a hazai protestáns irodalmi viszonyaink közt alig volna lehetséges, mikor a könyvkiadóktól azt lehet hallani, hogy még a legnevesebb írők utáni vállalat is mindig kockán áll. Hanem igenis, vezetett az a magasabb irányu ambició, mely az erkölcsi nyereséget tartja első helyen valónak. De minthogy Péter apostollal szólva: „Ezüstöm és aranyom nekem nincsen, a mim pedig vagyok, azt adom” (Csel. 3., 6.), a jelzett két mű által melyek egymást olyképen egészítik ki, hogy a mi az egyikben nincs meg, de bizonyos alkalommal mégis szükséges, ott van a másikban, és megfordítva: ennél fogva senki roszt néven nem veheti, ha tisztelettel azt a nyilatkozatot teszem, hogy az átdolgozott művek kézíratait csak akkor adom nyomtatás alá, ha kellő számú előfizető felől előre biztosítva leszek. Tehát ezzel az alkalommal föl kérem mindazokat a tisztelt lelkész és hitoktató, tanár, tanító és nevelő urakat, a kik egyik vagy másik s illetőleg mind a két művet megszerezni óhajtnák, hogy az előbbi előfizetést megtenni, vagy egy levelező lapon magukat azzal a kötelező igérettel előjegyezteni sziveskedjenek, hogy a megrendelt művet postautalványnyal az előfizetés ára szerint ki fogják váltani. Az előfizetés (megrendelés) árát nem szabtam az eredeti s kivált az angol művek nagy árához. Így az egyenként legkevesebb 12—12 garmonddal nyomtatott ívből s külön-külön 15—18 beszédből álló munkák előfizetési (megrendelési) ára kötetenként postai bérmentesítéssel együtt 1 frt 25 kr. a kik pedig mindkét műre előfizetnek (előjegyzést tesznek), azoknak a postai bérmentesítéssel együtt 2 frt 20 kr lesz a két kötet ára. Gyűjtök, ha egyik vagy másik külön kötetre gyűjtenek: minden 8 példány után, ha pedig a két kötetre együtt gyűjtenek: minden 6 példány után egy tiszteletpéldányban részesülnek. Az előfizetés (előjegyzés) határideje f. évi szeptember 15-ike. Mind a két kötet egyszerre fog napvilágot látni, ugy, hogy a kik mindkét kötetre előfizetnek (előjegyzést tesznek), egy időben fogják kézhez kapni az egész munkát, még pedig lehetőleg november végéig. Az ó-testamentomi kegyes anya a kívánsága teljesülésekor Istennek szentelte s ajánlotta

föl a kised Sámuelet. Kiadandó munkámat pártozás esetén én is az Isten dicsőségére és dicsősítésére szentelem a „mennyeknek országát bíró kisedekért”. „a kiknek szájak által a mi Urunk Istenünk megerősíti az ő hatalmát” (VIII. Zso t. 3.). Sepső-Szentgyörgyön 1888. augusztus 15-én. Benke István, ev. ref. kollegiumi r. tanár.

Nyilt t ér.

Grünfeld Herman ó-kanizsai lakost hazug, aljas rágalmozónak nyilvánítottam.

Ó-Kanizsán, 1888. évi augusztus hó 28.

Löwinger Simon s. k.

Felelős szerkesztő: Reitmann Ferenc.

Kiadótulajdonos: a „Zentai függetlenségi kör”.

ELADÓ HÁZ.

Vissey József hódásghí főszolgabíró tulajdonát képező, **Eötvös-utca 517. sz. a.** a kir. posta és távirtdától harmadik. **Ujházy-féle ház** szabad kézből eladó. Az épület két külön lakosztályra osztott, 2-2 utcai és 1-1 udvari szobából és minden szükséges mellékhelyiségből áll, mely az újabb időben egészen modernül épült, szép és hasznos hajtó kerttel. A venni szándékozók sziveskedjenek hozzám fordulni.

Zentán, 1888. aug. 24.

Matkovics József,
ügyvéd.

Ház-eladás.

A zentai takarékpénztár ezennel közhírré teszi teszi, hogy a tulajdonát képező **Fuchs Bernát-féle 331. ö. i. sz.**

VÁROSI LAKHÁZ,

az árpád- és kard utcák sarkán, folyó évi **szeptember 2-án, azaz ma, vasárnap d. u. 1/2 órákor, a városháza udvarán nyilvános árverésen eladatni, esetleg bérbe adatni fog.**

Zentán, 1888. aug. 27-én.

ZENTAI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Kohn Sámuel.

Dudás István.

Mész-eladás.

A gabona-piacon fekvő **Csikmák-féle házban**

MÉSZRAKTÁRT

tartok és kilóját **3 krajcárjával adom.**

Donauer János,
új mészegető.

Belső földek haszonbérbe adása.

Alulirt zárgondnok által **ma, vasárnap, szeptember hó 2-án délután 1/2 órákor** öt kerületi lán **belső föld** a városháza udvarán haszonbérbe fog kiadatni.

Dudás István.

Tőke nélkül BIZTOS KERESÉSTET

mind oly megbízható egyéneknek rangkülönbség nélkül, kik törvényil g kiállított osztrák és magyar sorsjegyek **részletiveinek** való eladásával foglalkozni akarnak. Ajánlatok intezendők a **Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság** sorsjegy-osztályához **Budapesten** (befizetett részvénytőke 1 millió forint), mire azonnal a prospectusok küldetnek.